

KOMENTÁR

VEĽKONOČNÁ VIGÍLIA

PRI OHNI, pred začiatkom obradov

Milí bratia a sestry! Víťame Vás na slávení tohtoročnej Veľkonočnej vigílie.

Práve táto dnešná noc je tou „Veľkou nocou“, podľa ktorej sú pomenované samotné veľkonočné sviatky. Práve dnes, teraz, vstal z mŕtvych náš Kráľ a Záchranca Ježiš Kristus.

Nikto nevidel okamih, kedy Otec vzkriesil Ježišovo telo. Keď z Neba zostúpil anjel a odvalil kameň od Hrobu, Hrob už bol prázdny. Anjel zvestoval ženám radostnú zvesť o Zmŕtvychvstaní – a hneď na to sa im zjavil aj Ježiš samotný, oslávený a vzkriesený.

Rovnako ako vtedy, aj dnes sme prišli k Hrobu – a zisťujeme, že už je prázdny! Tak ako ženy pred prázdny Hrobom, ani my Ježiša v tejto chvíli ešte nevidíme, ale už cítime Jeho mocnú a hlavne živú prítomnosť. Oheň, ktorý horí pred kostolom, je symbolom tejto prítomnosti: naokolo ešte vládne tma, ale Svetlo Kristovo, symbolizované ohňom, už rozháňa tmu smrti a ohlasuje, že Tmy Svetlo nepohltili! Naopak, sama smrť bola pohltená Životom, Hrob je prázdny a On žije na veky!

Od tohto ohňa zapálime Veľkonočnú sviecu – paškál. S ním vstúpime do kostola, ešte stále ponoreného do tmy soboty, v ktorej Ježišovo Telo ležalo pochované a mŕtve. Nesúc žiariaci paškál kňaz vnáša Svetlo Krista do tmy chrámu a trikrát zvestuje Cirkvi i celému svetu zvesť Veľkonočnej nedele: „Kristus Svetlo sveta!“. Táto zvesť postupne zaplaví kostol: najprv len samotná veľkonočná svieca, potom zapálime sviece, ktoré sme si priniesli, a nakoniec všetky svetlá v kostole. Noc smrti končí, nastáva deň. V jeho svetle vidíme, že Hrob je naozaj prázdny – a plní vzrušenia naplníme kostol, aby sme sa stretli z tváre do tváre s Tým, ktorý tam ešte pred pár hodinami ležal a už neleží, pretože žije a kraľuje na veky vekov!

PRED EXULTETOM, po incenzovaní paškála

Milí bratia a sestry! V tejto chvíli môžete zhasnúť svoje horiace sviece. Nepotrebujeme ich viac. Hľa, sám Ježiš zastal medzi nami! On je to pravé Svetlo, ktoré osvecuje svet.

V liturgii túto živú prítomnosť Krista stelesňuje práve paškál – veľkonočná svieca. Jej – a skrze ňu samému Kristovi – patrí Veľkonočný chválospev, zvaný aj Exultet, (ktorý spieva samotný celebrant a) ktorý zaznie po našom príchode do kostola ako samý prvý.

Nasledovať bude bohoslužba slova. Spomínate si na Emauzských učeníkov? Vzkriesený Ježiš sa k nim pridol cestou do Emauz a vo svetle Vzkriesenia im vysvetľoval Písma. Toto isté budeme prežívať aj dnes. Postupne, čítanie za čítaním, budú pred nami ožívať udalosti predchádzajúce Ježišovi Kristovi. Ešte pred pár hodinami by bol ich plný zmysel zahalený. Ale teraz, vo Svetle a v prítomnosti Krista Vzkrieseného, ich konečne chápeme úplne. Ich tajomstvo je odhalené a oni pred nami znejú mocnou symfóniou Dejín spásy. Aj my sa k nej pripojíme spevom žalmov, oslavujúc tak Boha za Jeho nádherný plán spásy a vykúpenia všetkých ľudí!

Keď táto mocná Symfónia Božieho slova dospeje až k udalostiam dnešnej noci, na okamih ustrnie, ako keď sa spevák zhlboka nadychuje pred vrcholným výkonom. V nastalom tichu prisluhujúci zapália sviece na oltári, kňaz zaintonuje „Sláva Bohu na výsostiach“ a za zvukov organu a zvonov celý chrám prepukne v jasavý spev Glórie. Po nej nasleduje čítanie z listu Rimanom, mimoriadne slávnostné „Aleluja“ a nakoniec Evanjelium, všetky spoločne zvestujúce Krista, ktorý zomrel, bol pochovaný, ale vstal z mŕtvych, žije, je tu s nami, tu, práve teraz a na tomto mieste, aby aj nám dal podiel na svojom Živote, ktorý trvá a nekončí!

Pár slovami sa k tejto oslave Boha v homílii (čiže kázni) pridá aj kňaz.

PRED OBRADOM KRSTU, po homílii (kázni)

Milí bratia a sestry! Ježiš vstal z mŕtvych a žije naveky. Lenže – povedané z mosta do prosta, čo by sme z toho mali my, ak by nám Ježiš nedal možnosť mať podiel na Jeho vlastnom Víťazstve a Vzkriesení?

Božie slovo však hovorí: „⁵ *Lebo ak sme s ním zrástli a stali sa mu podobnými v smrti, tak mu budeme podobní aj v zmŕtvychvstaní.* ⁶ *Veď vieme, že náš starý človek bol s ním ukrižovaný, aby bolo hriešne telo zničené, aby sme už neotročili hriechu.* ⁷ *Lebo kto zomrel, je ospravedlnený od hriechu.* ⁸ *Ale ak sme zomreli s Kristom, veríme, že s ním budeme aj žiť.“* (Rim 6,5–8)

Bránou k tejto účasti na Ježišovom Víťazstve je krst. Veď práve v krste uzatvárame s Bohom Novú Zmluvu, Zmluvu, ktorá nám umožňuje mať podiel na Ježišovom Víťazstve!

V tejto Zmluve sa zaväzujeme, že neostaneme len pri uctievaní, či počúvaní Krista. Veď to isté robili aj zástupy, čo prichádzali k Ježišovi, kým ešte žil a konal v Galilei. My sa však zaväzujeme, že sa staneme Jeho učeníkmi. Že ho budeme nasledovať všade, kamkoľvek pôjde. Zaväzujeme sa, že úplne odumrieme tomu, čím sme, aby sme sa mohli znova narodiť podľa Jeho vzoru a podoby. Zaväzujeme sa, že sa naučíme myslieť tak, ako On, žiť tak ako On, konať tak ako On, byť vo všetkom ako On!

A On, Ježiš Kristus, sa v tej istej Novej Zmluve zaväzuje, že všetkých tých, ktorí sa Mu stanú podobnými, premení v seba samého, zjednotí so sebou samým a urobí ich tak účastnými Večného Života v sláve a nádhere Neba, ktoré pre nás svojou smrťou vydobyl.

Dnešná noc je preto aj nocou, v ktorej potvrdzujeme a obnovujeme túto Krstnú zmluvu. Najprv zaznejú litánie ku všetkým svätým. Veď to, k čomu sa zaväzujeme, je dielo veľké a neľahké, vyžadujúce odvahu zomrieť sebe, aby sme sa potom mohli v Kristovi znova narodiť. Preto budeme v litániách prosiť o pomoc a príhovor všetkých tých, ktorí túto Cestu už prešli pred nami a v Kristovi a s Kristom už zvíťazili. Dúfame, že raz sa aj my staneme jednými z nich!

Potom kňaz posväť krstnú vodu. Počas modlitby posvätenia do nej na chvíľu vloží veľkonočnú sviecu, aby tak naznačil že jej sila – a teda sila Zmluvy, ktorú v krste uzatvárame – celá pochádza z Krista.

Po posvätení krstnej vody si znova zapálime svoje sviece na znak toho, že sme do svojho života prijali Svetlo sveta, ktorým je Kristus. Nestačí Ho však len prijať a uctievať. Je potrebné v našom živote vykonať hlboké vnútorné obrátenie, čiže, slovami Katechizmu: *„Radikálne preorientovanie celého života, návrat, obrátenie sa k Bohu celým srdcom, zanechanie hriechu, odvrátenie sa od zla spojené s odporom ku zlým skutkom, ktorých sme sa dopustili. Zároveň zahŕňa v sebe túžbu a rozhodnutie zmeniť život s nádejou na Božie milosrdenstvo a s dôverou v pomoc Božej milosti.“* (KKC 1431). Presne tento záväzok slávnostne vyjadríme trojitým „zriekam“ a „verím“ v obnovení krstných sľubov.

Nakoniec nás kňaz pokropí krstnou vodou. Naznačí tak, že ak splníme svoj záväzok a staneme sa tak podobní Ježišovi v Jeho smrti a pochovaní, aj On splní svoju časť Zmluvy a udelí nám veniec Víťazstva a urobí nás účastnými na sláve svojho Zmŕtvychvstania.

Po liturgii krstu svätá omša pokračuje zvyčajným spôsobom. Nič mimoriadne už nie je potrebné, veď sama omša – a každá omša – nie je ničím iným, než oslavou tejto Novej Zmluvy medzi nami a Bohom.

PRED PROCESIOU, po modlitbe po prijímaní

Milí bratia a sestry! Dnešnú liturgiu sme prežívali v kostole, čiže na „Božej pôde“, kam sme prišli z našich domovov za Ježišom. Cieľom však je, aby to bol Kristus, ktorý vstúpi do našich domov, do našich rodín, našich životov, do obce (mesta), kde žijeme, na pracovisko, do nášho biznisu, všade!

Symbolicky to naznačuje procesia na záver dnešnej liturgie. Ježiš Kristus, Vzkriesený a Oslávený, prítomný s osláveným Telom i Dušou v Eucharistii, opúšťa oltár (kostol), aby v procesii symbolicky vstúpil medzi nás (a s nami spoločne do mesta/obce, v ktorom(ej) žijeme). Spolu s Ním ponesieme v procesii aj symbol Jeho Víťazstva: Jeho podobu, vykresanú v soche Zmŕtvychvstalého.

- **VARIANT A:** Počas procesie sa zoradíme nasledovne: najprv pôjde kríž, hneď za ním sa nesie socha Zmŕtvychvstalého. Potom nasleduje asistencia. Za ňou pôjde kňaz s Ježišom v monštrancii, pred ním ide turifer s dymiacim kadidlom a incenzuje Ježišovo Telo. Za monštranciou sa potom zoradíme všetci ostatní. Keď sa na záver procesie budeme vracieť do kostola, spoločne zaspievame slávnostné Te Deum Laudamus (Teba, Boha, chválime).
- **VARIANT B:** Počas procesie sa zoradíme nasledovne: najprv pôjde kríž, hneď za ním sa nesie socha Zmŕtvychvstalého. Potom nasleduje asistencia. Za ňou pôjde kňaz s Ježišom v monštrancii, pred ním ide turifer s dymiacim kadidlom a incenzuje Ježišovo Telo. Ostatní ostaneme sedieť na svojich miestach. Ježiš bude symbolicky prechádzať pomedzi nás, ktorí ho zatiaľ budeme oslavovať spevom. Na konci, keď sa sprievod vráti k oltáru, spoločne zaspievame slávnostné Te Deum Laudamus (Teba, Boha, chválime).

Po skončení procesie a záverečnom speve „Raduj sa, Nebies Kráľovná!“ obrady dnešnej noci skončia. Všetko ostatné sa však ešte len začína. Nezabudnime na Zmluvu, ktorú sme dnes potvrdili. S odvahou odumrime sebe, veď teraz už vieme, že ak s Kristom zomrieme, s Ním budeme aj žiť! A tak, ako budeme symbolicky v procesii prijímať Krista medzi seba, dovoľme Mu aj skutočne a opravdivo vstúpiť a prevziať úplnú vládu nad našim životom, rodinou, majetkom, biznisom, či zamestnaním, nad nami samotnými!